

KESKKONNAAMET

Prügilad 2021

Riigikontrolli soovitude rakendamine

Reet Siilaberg

Jäätmebüroo juhataja

23.11.2021

Tänased teemad

I Riigikontrolli audit

II KeA tegevused auditi soovitude rakendamisel

Riigikontrolli audit

Jäätmete taaskasutustoimingud
prügilates ja järelevalve
ladestamise üle

*Kas Keskkonnaametil on ülevaade prügilates
toimuvast jäätmete taaskasutusest?*

Riigikontrolli aruanne Riigikogule
Tallinn, 10. märts 2021

Riigikontrolli hinnangul ei hoia Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni kontrollitegevus ära prügilates jäätmete taaskasutuse kuritarvitusi ega vähenda pettuste riski. On märkimisväärne oht, et prügilates käib jäätmetega skeemitamine ja taaskasutuse nime all toimub tegelikult jäätmete ladestamine, mille eest jäetakse maksmata saastetasu. Suurimaid võimalusi pettusteks

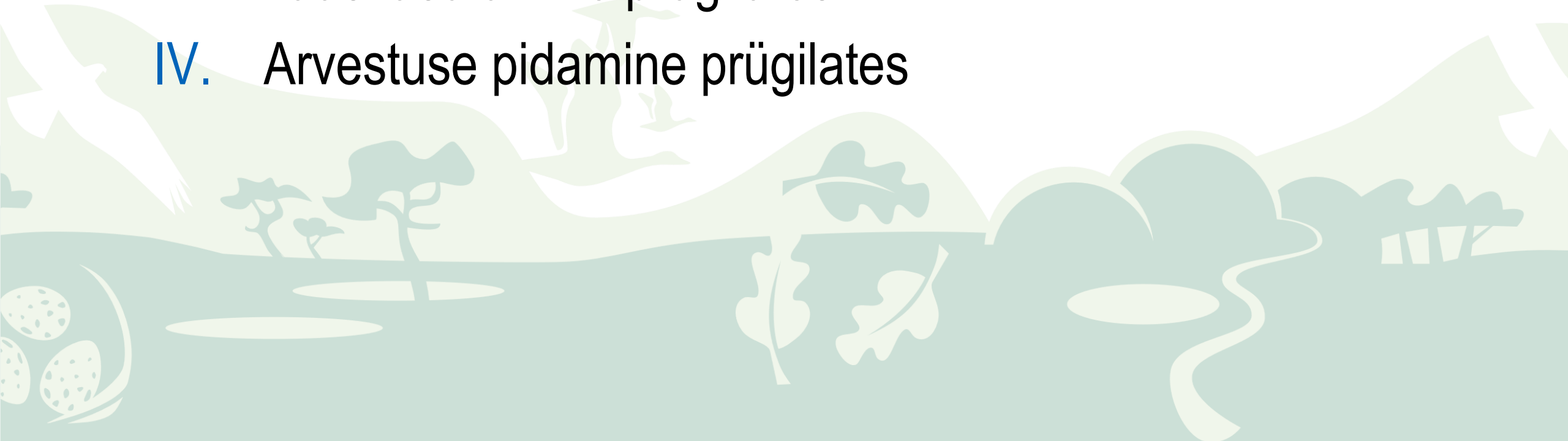
Auditi aruanne:

<https://www.riigikontroll.ee/Auditeeritavaile/Audititeplaan/L%c3%b5ppenuauditid/tabid/284/AuditId/480/language/et-EE/Default.aspx>

Ettekanne Riigikogus: <https://www.youtube.com/watch?v=8Rw6g91E5AQ>

Soovitused Keskkonnaametile

- I. Töötlemata segaolmejäätmete ladestamise keeld
- II. Biolagunevate jäätmete osakaal olmejäätmetes (20%)
- III. Taaskasutamine prügilates
- IV. Arvestuse pidamine prügilates

JäätS

§ 134. Piirangud ladestatavatele jäätmetele

(1) Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla:

- 1) üle 45 massiprotsendi alates 2010. aasta 16. juulist;
- 2) üle 30 massiprotsendi alates 2013. aasta 16. juulist;
- 3) üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist.

JäätS nõuded

- **§ 35 lg 1** Prügilasse on keelatud ladestada jäätmeid, mis:
 - 1) ei ole läbinud käesoleva seaduse §-s 16 nimetatud **töötlemist**;
 - 2) on käesoleva seaduse § 31 lõigete 3 ja 4 kohaselt **kogutud liigiti** korduskasutuseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks, välja arvatud jäätmed, mis tekivad liigiti kogutud jäätmete edasise töötlemise käigus ja mille prügilas ladestamine annab käesoleva seaduse § 22¹ lõike 1 kohaselt parima keskkonnavalase tulemuse.
- **§ 36 Segunenud olmejäätmete sortimine jäätmete ladestamiseisel töötlemisel**
 - (1) Et võimaldada olmejäätmete taaskasutamist võimalikult suures ulatuses, tuleb segaolmejäätmed enne prügilasse ladestamist sortida.
 - (2) Sortimata segaolmejäätmete ladestamine prügilasse on keelatud.

JäätS nõuded (nn sortimismäärus)

- **§ 5. Töötlemata jäätmete prügilasse ladestamise keelu rakendamine tekkekohas sorditud ja liigiti kogutud olmejäätmete puhul**

(1) Kui kohaliku omavalitsuse üksus on koostöös muude määruse § 4 lõikes 3 nimetatud isikutega korraldanud oma haldusterritooriumil § 3 lõikes 2 nimetatud olmejäätmete tekkekohas sortimise ja liigiti kogumise, mis on võimaldanud **oluliselt vähendada nende jäätmete osakaalu ülejäänud segaolmejäätmete koostises** ning suurendada taaskasutamisele suunatavate jäätmete koguseid ning segaolmejäätmed on läbinud käesoleva määruse § 1 lõikes 4 nimetatud töötlemise, loetakse tekkekohas sortimisest ja liigiti kogumisest ülejäänud jäätmed töödelduks, s.t. kõrvaldamiseks ettevalmistatuks jäätmeseaduse § 16 lõike 2 mõistes ning neile ei rakendu jäätmeseaduse § 35 lõikes 1 ja § 36 lõikes 2 kehtestatud prügilasse ladestamise keeld.

I. Töötlemata segaolmejäätmete ladestamise keeld

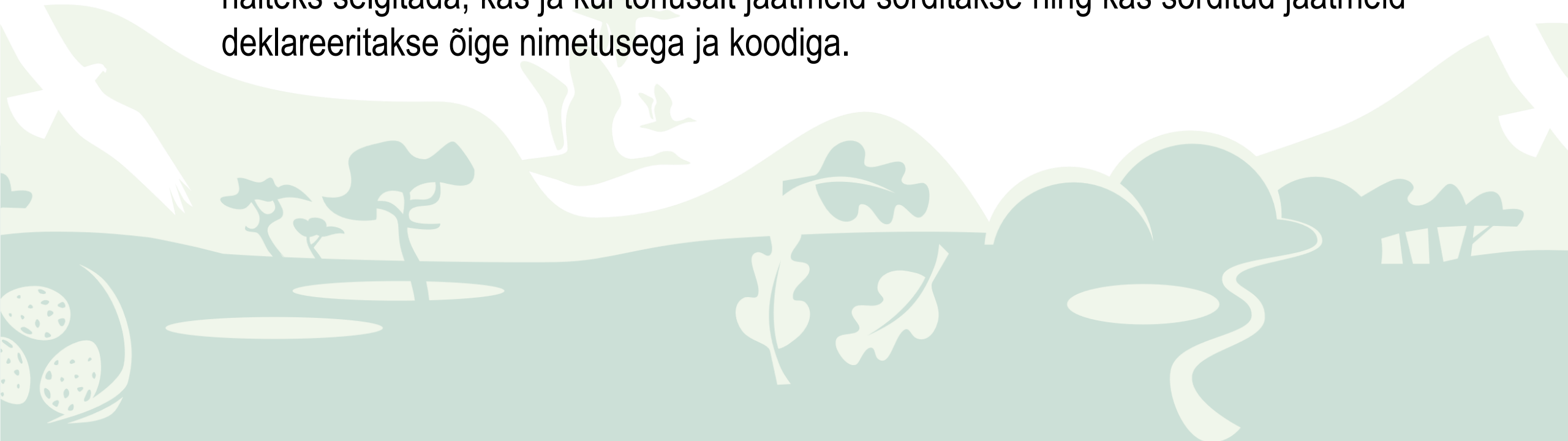
- Rakendada ladestatavate jäätmete hulgas olevate biolagunevate jäätmete sisalduse määramiseks 2010. aastal välja antud juhendit „**Prügilasse jäätmete vastuvõtmise kriteeriumid ja kord. Juhised jäätmete prügilakõlblikkuse hindamiseks**“.
 - See võimaldab Keskkonnainspeksioonil kontrollida, kas prügilad järgivad ladestatavatele jäätmetele kehtestatud biolagunevate jäätmete sisalduse piirangut.
 - See tagab, et prügilasse võetakse vastu ainult segaolmejäätmed, mis on kogutud biojäätmetest eraldi.
 - Kokkuvõttes võiks see sundida **omavalitsusi edendama jäätmete liigiti kogumist.**

II. Biolagunevate jäätmete osakaal olmejäätmetes (20%)

- Pöörata rohkem tähelepanu jäätmeseaduse nende nõuete täitmisele, mis reguleerivad **prügilates sortimata olmejäätmete ladestamist** ja **biolagunevate jäätmete sisaldust ladestatavates olmejäätmetes**. See võib hõlmata järgmisi tegevusi:
 - **Kontroll olmejäätmete liigiti kogumise tõhususe üle neis omavalitsustes**, kelle jäätmeid võetakse prügilasse ladestamisele. Muu hulgas peaks kontrolliga tuvastama, kas omavalitsustes toimub korraldatud jäätmeveo käigus jäätmete, sh biojäätmete liigiti kogumine, ning kui tõhus on liigiti kogumine ehk kui palju jäätmeid kogutakse liigiti kogumise käigus.
 - **Kontroll kohalike omavalitsuste jäätmejaamade ja jäätmete kogumisringide toimimise tõhususe üle**. Tuleb teha kindlaks, kas omavalitsuses toimuvad kogumisringid, kui palju liigiti kogutud olmejäätmeid kogutakse jäätmejaamades ja kogumisringidega.

II. Biolagunevate jäätmete osakaal olmejäätmetes (20%)

- Kontroll prügilates **ladestatavate olmejäätmete hulgas olevate biolagunevate jäätmete sisalduse üle**. Ladestatavate jäätmete sortimisuuringute korraldamine, analüüside tegemine (nt sortimisjäagi puhul).
- Kontroll **prügilates toimuva ladestamiseelse sortimise üle**. Kontrolli käigus tuleks näiteks selgitada, kas ja kui tõhusalt jäätmeid sorditakse ning kas sorditud jäätmeid deklareeritakse õige nimetusega ja koodiga.

III. Taaskasutamine prügilates

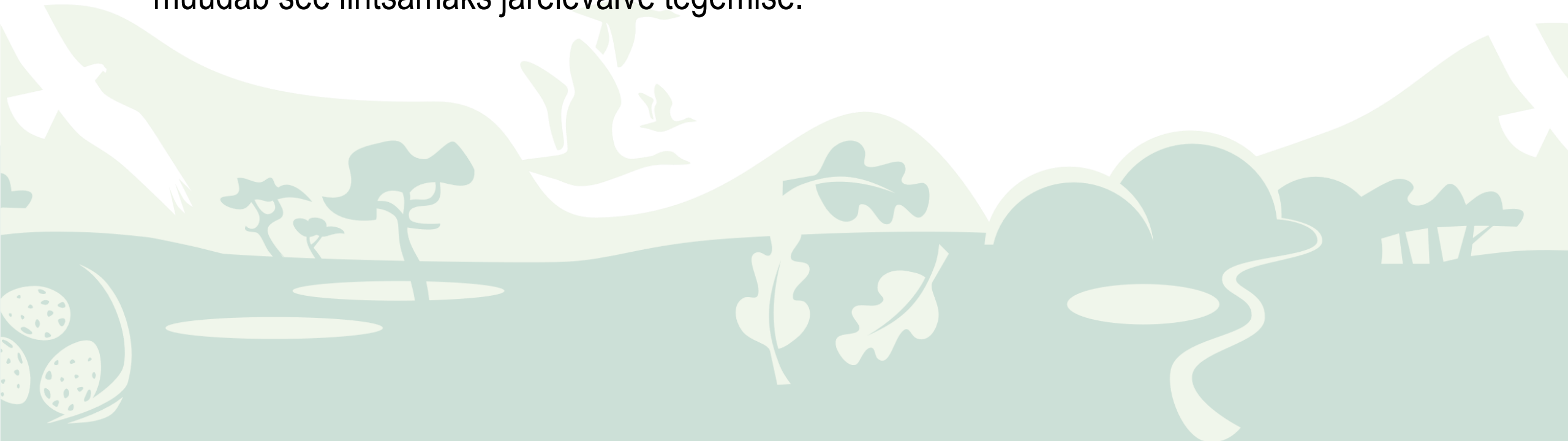
- Veenduda taaskasutustegevuste lubamisel, et need tegevused vastavad taaskasutuse põhimõtetele. Prügila käitajal tuleb tõendada, et
 - jäätmete taaskasutamine on **usutav**;
 - jäätmetega **asendatakse looduslikke materjale**, mida oleks muidu kasutatud;
 - jäätmete asendamine on kasulik ehk **kavandataval tegevusel on kasulik eesmärk**;
 - jäätmeid taaskasutatakse **samas koguses**, nagu oleks vaja läinud looduslikke materjale.

III. Taaskasutamine prügilates

- Taaskasutuses veendumine tagab, et **jäätmeid kasutatakse koguses, mis on vajalik eesmärgi saavutamiseks**, ning et taaskasutamise nime all ei püütaks vabaneda ladestatavatest jäätmetest.
- Sätestada prügilate keskkonnakaitselubades jäätmete taaskasutuse nõuded palju täpsemalt, muu hulgas määrata kindlaks:
 - mis omadustega materjale/jäätmeid tohib kasutada,
 - mis on taaskasutamiseks mõeldud jäätmete kogus,
 - millised on taaskasutusega seotud tingimused.

IV. Arvestuse pidamine

- Nõuda kõikide prügilate puhul käitajatelt infot nende tegevuse kohta, sealhulgas tuleb käitajal kirjeldada käitlemise protsessi, mille üks osa on käitluse **massibilansid (teave käitlustoimingute sisendite ja väljundite koguse kohta)**.
- See võimaldab paremini hinnata tegevuse sisu ja esitatud andmete korrektsust. Samuti muudab see lihtsamaks järelevalve tegemise.

II KeA tegevused 2021-2022

Jäätmete taaskasutustoimingud prügilates ja järelevalve ladestamise üle ja ülevaade
"Olmejäätmete hulgas olevate biojäätmete ringlussevõtt"

Nõuded prügilate lubades, 2021-2022 muudatused

- Ei tohi ladestata olmejäätmeid, mis sisaldavad üle 20massi% biolagunevaid jäätmeid:
 - Jämefraktsioon- sortimisuuring (massi%)
 - Peenfraktsiooni- hapnikutarbe analüüsinõue (AT4)
- Ei tohi ladestada töötlemata segaolmejäätmeid (20 03 01)
- Selgemad taaskasutamise nõuded lubades (kompleksload, registreeringud)
- Arvestuse pidamine

Nõuded prügilate lubades, 2021-2022 muudatused

- 15.05.2021 jõustunud JäätS sätestab uue nõude, mille kohaselt on **keelatud** korduskasutuseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks **liigiti kogutud olmejäätmete** nagu paberi-, papi-, metalli-, plasti-, tekstiili- ja klaasijäätmete ning kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete, samuti **biojäätmete ladestamine prügilasse**.
- **Lubatud on** ladestada jäätmeid, mis tekivad **liigiti kogutud jäätmete edasise töötlemise käigus** ja mille prügilas ladestamine annab jäätmehierarhia kohaselt parima keskkonnavalase tulemuse. (JäätS § 35 lg 1 p 2).
- Samuti on keelatud ladestada sortimata segaolmejäätmeid (JäätS § 36 lg 2).

KESKKONNAAMET

Keskkonnaameti üldkontakt

info@keskkonnaamet.ee | 662 5999

Keskkonnarikkumisest või erijuhtumist
teata riigiinfo telefonile **1247**

Jälgi meid:

keskkonnaamet.ee

